

ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ДЕБІТОРАМИ

Зайцева О.В

Науковий керівник – Спіцина Н.В., канд. екон. наук, доцент

Податкове законодавство при регулюванні обліку орієнтується на те, щоб зменшити витрати підприємства та збільшити статті доходів, щоб таким чином забезпечити високий прибуток, відповідно високий податок на прибуток. Підприємство ж зацікавлене в тому, щоб платити менші податки. Цієї мети допомагає досягти такий інструмент бухгалтерського обліку, як облікова політика.

Вибір варіанту облікової політики підприємство здійснює у відповідності до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. та Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Облікова політика кожного підприємства включає правила, способи, методи, схеми та процедури, якими керуються працівники бухгалтерської служби й інші виконавці у процесі ведення обліку поточної господарсько-фінансової діяльності підприємства і складання звітності.

Фактичними суб'єктами облікової політики виступають: бухгалтер, аудитор, бухгалтерська служба тощо. Вони розробляють пропозиції з формування або внесення змін до облікової політики підприємства та надають її власнику або керівнику, уповноваженому на це власником.

Суть сучасних підходів до організації бухгалтерського обліку полягає в тому, що на основі встановлених державою загальних правил бухгалтерського обліку підприємства повинні самостійно розробляти облікову політику для розв'язання поставлених завдань.

До об'єктів облікової політики, які мають найбільший вплив на фінансові результати, належать: 1) облік основних засобів (порядок визнання основних засобів; визнання термінів корисної експлуатації; визначення ліквідаційної вартості; вибір методу нарахування амортизації); 2) облік запасів (вибір методу вибуття запасів); 3) облік дебіторської заборгованості (вибір методу визначення оцінки резерву сумнівних боргів); 4) облік забезпечень наступних витрат і платежів (визначення резерву, які забезпечують наступні витрати і платежі); 5) облік витрат (встановлення переліку та складу статей калькулювання виробничої собівартості продукції).

Облікова політика суттєво впливає на фінансові результати діяльності підприємства, і чим менше зарегламентована діяльність його

облікових служб у виборі методів бухгалтерського обліку, тим більше можливостей у фінансових менеджерів для маневру під час розробки фінансових рішень.

Відповідно до П(С)БО 10 дебіторська заборгованість - це сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату. Дебіторська заборгованість визнається активом, якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод та може бути достовірно визначена її сума.

Основними завданнями організації обліку розрахунків з покупцями є: - визначення з критеріями класифікації покупців; - вибір методу визначення резерву сумнівних боргів; - розробка графіку документообігу для документів по розрахунках з покупцями, що підтверджують виникнення дебіторської заборгованості, та доведення цієї інформації до виконавців; - вибір облікових регістрів, в яких відображається розрахунок з покупцями, та доведення цієї інформації до конкретних виконавців; - організація передачі інформації з облікових регістрів до бухгалтерії (головному бухгалтеру) для її відображення в звітності.

Сучасні вітчизняні науковці пропонують передбачати в Наказі про облікову політику наступні елементи облікової політики: розмежування видів діяльності; віднесення заборгованості до сумнівної; порядок створення резерву сумнівних боргів; порядок віднесення отриманих векселів до фінансових або товарних; порядок списання дебіторської заборгованості.

Значно впливає на формування фінансових результатів метод визначення резерву сумнівних боргів, від якого залежить сума витрат підприємства. Відповідно до П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» передбачено три методи нарахування такого резерву: на підставі платоспроможності дебітора; на основі класифікації дебіторської заборгованості, на основі коефіцієнта сумнівності. Застосування будь-якого з трьох методів нарахування резерву сумнівних боргів є чи не найбільш суб'єктивним моментом, адже будь-які норми чи базові показники, наприклад, для визначення коефіцієнту сумнівності, зовсім відсутні.

Отже, фінансовий результат діяльності підприємства прямо залежить від обраної облікової політики, однією з найвагоміших та найважливіших складових якої є облік розрахунків з дебіторами. У зв'язку з цим, головному бухгалтеру необхідно врахувати всі варіанти та переваги забезпечення облікової політики, для того, щоб кінцевий фінансовий результат суб'єкта господарювання був максимально позитивним.